

یکی از ماه‌های زیبای قمری برای شیعه، ماه شعبان است، ماهی که زیبایی‌های زیادی در خود نهفته دارد و مناسبت‌های زیادی در آن وجود دارد.

امیرمؤمنان^(ع) در فضیلت این ماه فرموده‌اند: «خداوند آن را شعبان نامیده است؛ زیرا نیکی‌ها در آن شاخه‌شاخه می‌شود. درهای بهشت را در آن گشوده و نعمت‌های بهشتی را با ارزان‌ترین قیمت و آسان‌ترین راه بر شما عرضه کرده است.» آن‌گاه فرمودند: «شاخه‌های نیکی در این ماه، نماز، روزه، زکات، امربه معروف و نهی‌ازمنکر، نیکی به پدر و مادر و خویشان و همسایگان، ایجاد صلح و صفا بین مردم و احسان به فقرا و مساکین است.»

آیت... میرزا جواد آقای ملکی تبریزی نیز در کتاب گران سنگ «المراقبات» درباره این ماه عزیز می‌گوید: «از مقام آن همین بس که ماه رسول خدا^(ص) است و حضرتش فرمود «شعبان شهری، رَجَم... مِنْ أَغْنَانِي عَلِيٍّ شَهْرِي، شعبان ماه من است، خداوند کسی را که مرا در ماهم یاری کند، بیامرزد». شخصی که از این دعوت بزرگ آگاه شود، باید بکوشد که از دعوت‌شدگان این دعوت باشد. این جانشین و برادر او امیرالمؤمنین^(ع) است که می‌فرماید: مَا فَاتَنِي صَوْمٌ شَعْبَانَ مُدَّ سَمْعُكَ مُنَادِي رَسُولٍ...! «پناوری فی شَعْبَانَ قُلْنَ يَتَوَتَّى آيَاتٍ خِيَاتِي صَوْمٌ شَعْبَانَ إِنَّ آيَةَ... تَعَالَى، از زمانی که ندای منادی رسول خدا^(ص) را که برای روزه این ماه ندا می‌کرد شنیدم، هیچ‌گاه روزه این ماه را از دست نداده‌ام و در تمام عمرم آن را از دست نخواهم داد؛ اگر خدا بخواهد».

این درباره روزه ماه شعبان بود و می‌توان کمک به آن حضرت را از جهات دیگر مانند نماز، صدقه، مناجات و تمام کارهای خیر با روزه این ماه مقایسه کرد. شعبان ماه بسیار با عظمت و مقدمه ورود به ماه رمضان است و یکی از اقداماتی که بندگان می‌توانند در این ماه انجام دهند، خواندن مناجات شعبانیه است. تمام کلام اینکه این مناجات، از اعمال مهم ماه شعبان است و نه تنها در طول ماه شعبان که سالک نباید بعضی از فرازهای آن را در طول سال نیز ترک کند و در قنوت‌ها و سایر حال‌های عالی خود، خیلی با آن مناجات کند و وقتی که می‌گوید: «وَ أَنْزِلْ أَنْصَارًا قُلُوبِنَا بَعْضِيَاءَ نَظَرِهَا إِلَيْكَ حَتَّى تَخْرُقَ أَنْصَارُ الْقُلُوبِ حُجُبَ الثُّورِ فَتَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ الْعَظْمَةِ وَ تَصِيرَ أَوْحَا مُعَلِّقَةً بِعِزِّ قَذِيكِ»، دیدگان قلب‌های ما را با نور نگاه آن به حضرتش روشن بفرما تا آن‌گاه که چشم‌های دل، پرده‌ها و مانع‌های نوری را پاره کند و به معدن بزرگی برسد و روح‌های ما به عزت پاک‌ات وصل شود. از گفته خود غافل نباشد و تأمل کند که آیا قلب او چشم دیدن نور را دارد؟ حال سؤال این است که پرده‌های نوری چیست و معدن بزرگی که در پوشش پرده‌های نوری است، کدام است؟

ارزش نعمت مناجات بیشتر مردم قدر نعمت مناجات را نمی‌دانند. مناجات شامل معارف والایی است که به جز اهلیش که همان اولیای خدا هستند و از طریق کشف و شهود به آن رسیده‌اند، کسی از آن آگاهی ندارد و رسیدن به این معارف، از راه مکاشفه، از بهترین نعمت‌های آخرت است که مقایسه‌شدنی با هیچ‌کدام از نعمت‌های دنیا نیست. امام صادق^(ع) در این فرمایش، ارزش این نعمت را این‌گونه بیان می‌کند: «اگر مردم برتری شناخت خدا بر سایر نعمت‌ها را می‌دانستند، به زیبایی‌های زندگی دنیا که در اختیار دشمنان ما گذاشته شده است، چشم نمی‌دوختند، در نعمت شناخت خدا قرار می‌گرفتند و مانند لذت کسی که همیشه در بهترین جاهای بهشت با دوستان خدا به سر می‌برد، از آن لذت می‌بردند».

امام خمینی^(ع) درباره این ماه بزرگ و این مناجات شریف می‌فرماید: «ماه شعبان مقدمه‌ای است برای ماه مبارک رمضان که مردم مهیا بشوند برای ورود در ماه مبارک رمضان و ورود در ضیافت... این مناجات شعبانیه برای این است که شما را، همه را مهیا کند برای ضیافت...».

از خداوند بزرگ می‌خواهیم که توفیق بهره‌مندی از زیبایی‌های ماه شعبان را به همه ما عنایت کند و ما را در آنچه برای خوبان در این ماه مقدر می‌فرماید، سهیم کند، ان شاء...!

برگرفته از خطبه‌های نماز جمعه مشهد

تنظیم: حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

پاسخ به ۲ مسئله درباره انتخابات

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید پرسش‌های خود را به شماره پیامک ۳۰۰۰۷۲۸۹ با ما در میان بگذارید.

● سؤال: دیدن و شنیدن برنامه‌های افشاکری که در فضای مجازی درمورد افراد سیاسی یا سلبریتی‌ها به خصوص در انتخابات پخش می‌شود و راست یا دروغ بودن آن‌ها معلوم نیست، چه حکمی دارد؟

● پاسخ اجمالی:

تولید و انتشار متن، صوت، فیلم و... برای از بین بردن آبروی افراد محترم جایز نیست، ولی مشاهده آن‌ها به خودی خود حرام نیست، مگر اینکه انسان بداند منجر به هتک حرمت یا بدبینی به فرد مؤمن خواهد شد.

- آیت... العظمی شیبیری زنجانی: اگر باعث سوء ظن حرام یا هتک مؤمن، نزد بیننده یا شنونده شود، جایز نیست.
- آیت... العظمی صافی‌گلپایگانی: به طور کلی اگر نشر اکاذیب و دروغ و تهمت باشد، حرام است.
- آیت... العظمی علوی‌گرگانی: صرف دیدن و شنیدن این‌گونه برنامه‌ها حرام نیست، لکن ترویج آن مطالب بدون علم به صحت آن، جایز نیست.
- آیت... العظمی مکارم شیرازی: غیبت هیچ انسانی جایز نیست و غیبت آن است که عیب پنهانی و مخفی شخص، نزد فردی که از آن اطلاع ندارد، بیان شود، اما انتقادهای سازنده همراه ادب و احترام، اشکالی ندارد.
- آیت... العظمی نوری‌همدانی: صرف دیدن یا شنیدن، محل اشکال نیست، اما بازگو کردن یا منتقل کردن به دیگران و ترتیب اثر دادن به آن تا وقتی اثبات نشده است، جایز نیست.
- آیت... هادوی تهرانی: تولید و انتشار این نوع برنامه‌ها اگر حاوی تهمت، غیبت یا تعرض به آبروی افراد محترم باشد، جایز نیست. دیدن و شنیدن برنامه‌های مزبور اگر منجر به شیوع و انتشار نشود و نیز تأیید رفتار تولیدکننده و منتشرکننده نباشد، حرام نیست.

● سؤال: اگر در انتخابات به شخصی رأی دهیم و او رأی بیاورد، چنانچه این فرد کار خطایی انجام دهد، آیا ما هم در گناه او شریک هستیم؟

● پاسخ اجمالی:

- اگر افراد پس از تحقیق و مشورت به فردی که به گمانشان اصلاح است رأی دهند، مسئولیتی در قبال اعمال خطای او نخواهند داشت؛ البته در چنین مواقعی لازم است در صورت امکان، امربه معروف و نهی‌ازمنکر انجام شود.
- آیت... العظمی سیستانی: خیر.
- آیت... العظمی صافی‌گلپایگانی: چنانچه با یقین به صلاحیت او رأی داده باشید، چیزی متوجه شما نخواهد بود، ولی در هر صورت امربه معروف و نهی‌ازمنکر لازم است.
- آیت... العظمی مکارم شیرازی: اگر پس از تحقیق همه جنبه و مشورت با اهل اطلاع به فرد مؤمن و متعهد و اصلاح رأی بدهید، مسئولیتی در قبال اعمال بد او ندارید، ولی امربه معروف و نهی‌ازمنکر را فراموش نکنید.
- آیت... العظمی نوری‌همدانی: چنانچه با تحقیق کامل و شناخت، اصلاح بوده و بعد خلاف آن ثابت شده باشد، گناهی بر گردن فرد نیست.

سفر به خورشید با صندلی چرخ‌دار

خادمان بخش صندلی چرخ‌دار حرم رضوی، هر سه شنبه دلدادگان زیادی را به وصال حضرت شمس‌الشمس^(ع) می‌رسانند

شهرین ایراندوست: زیارت معصومین و اولیای خدا در بسیاری از متون دینی توصیه شده است؛ به‌طور خاص درباره زیارت امام رضا^(ع)، خورشید آسمان ولایت و امامت. احادیث زیادی روایت شده است. درست است که همه زائران حضرات معصومین^(ع)، در قیامت از امتیاز و ویژگی خاصی بهره‌مند خواهند بود. اما رتبه اکرام زوار حضرت علی بن موسی الرضا^(ع) نزد خداوند بسیار است. رسول اکرم^(ص) درباره زیارت امام هشتم^(ع) می‌فرمایند: «به‌زودی پاره‌ای از تن من در خراسان دفن می‌گردد؛ هیچ غمگینی او را زیارت نمی‌کند مگر اینکه خداوند غم و اندوه او را می‌زداید و هیچ گناهکاری به زیارت او نمی‌رود، جز اینکه خداوند گناهان او را می‌آمرزد.» امروز به سراغ زائرانی متفاوت می‌رویم. همه به‌صفت، منظم با لباس‌های یک‌فرم، به استقبال میهمان‌ها می‌روند. با صندلی‌های چرخ‌دار که زائران بر چهارچرخ آن‌ها می‌نشینند تا در فضای حرم، چشم و دل را صفا دهند و زیارت کنند. این یک روز خاص است برای زائران خاص با خادمان خاص. وقتی سه‌شنبه می‌شود، همه کار و برنامه‌شان را می‌دانند. خادمان کشیک چهارم با پوشیدن لباس خدمت، دسته‌دسته با صندلی‌های چرخ‌دار به سمت یکی از ورودی‌های حرم امام هشتم^(ع) می‌روند تا زائرانی را که پایشان یارای قدم برداشتن ندارد، تا روضه منوره مشایعت کنند. خادمان حریم رضوی برای سهیم شدن در این ثواب و جاری کردن لجنند بر لبان زائر، از هم سبقت می‌گیرند و علاوه بر آن، خادمان بخش صندلی چرخ‌دار، نیروهای دربان و کفشداری هم برای خدمت به زائران سالمند و کم‌توان سر از پا نمی‌شناسند. صبح‌های سه‌شنبه، وقت همدلی خادمان برای همراهی زائران در طرح «یا معین الضعفا» است.

با ذکر «رضا، رضا»، به استقبال زائران

قبل از ساعت ۹ صبح سه‌شنبه، نگاه زائران حاضر در صحن و سرای رضوی به سمت بست شیخ طوسی می‌چرخد، جایی که خادمان ویلچر به‌دست، با صلوات خاصه امام رضا^(ع) و ذکر «رضا، رضا»، به استقبال زائران می‌روند؛ زائرانی که برگزیده و طلبیده حضرت در این روز هستند، با ورود میهمانانی که از اتوبوس و ون پیاده شده‌اند، خادمان یکی یکی از صف‌های چهارنفره خارج می‌شوند و توقیفی کوتاه می‌کنند تا سلام دادن زائران به گنبد طلادر آرامش انجام شود؛ سلامی از سر شوق درد دل و جان و گنبدی که چشمان کم‌سو و چروکیده سالمندان را باز می‌کند. خادمان آقا، جلوی پای پیرومردان و پیرزنان توقف می‌کنند، رکاب صندلی را می‌بندند و بعد از نشستن زائران، رکاب را زیر پایشان باز می‌کنند. وقتی عقربه‌های ساعت چند دقیقه‌ای از ۹ صبح فراتر برود، حضور زائران و تکیه‌زدن آن‌ها بر صندلی هم کامل شده است و دسته زائران بارگاه منور رضوی در طرح «معین الضعفا» به‌سوی روضه منوره رهسپار می‌شوند؛ زائرانی که بیشتر اوقات، تعدادشان از ۱۰۰ نفر هم فزونی می‌یابد.

و عده سه‌شنبه‌ها

سالمندانی که در یکی از سه‌شنبه‌های دیدار، به زیارت حضرت آمده‌اند، از نقاط مختلف شهر حاضر هستند. این جمعیت که با همراهی خادمان در صحن حرم به حرکت درآمده‌اند، با ذکر یا رضا^(ع) بر لب، راهی روضه منوره می‌شوند. در روز شلوغ میهمان‌داری خادمان، با مسئول کشیک چهارم بخش صندلی چرخ‌دار و زائران برقی همراه می‌شویم. او که سرش حسابی شلوغ است، در فرصتی کوتاه و در حین همراهی زائران به سؤالات ما پاسخ می‌دهد. عباس طاهری درباره این طرح می‌گوید: «به‌همت اداره تسهیلات زائران، تشریف جمعی از سالمندان و افراد کم‌توان و به‌ویژه قشرهای آسیب‌پذیر حاشیه‌شهر به حرم مطهر رضوی در قالب طرح‌زیارتی «یا معین الضعفا»^(ع) میسر می‌شود». این طرح چند سالی است که با کمک ستاد مدیریت رفاه زائران اجرا می‌شود و تبدیل به برنامه ثابتی شده است. طاهری ادامه می‌دهد: زمان برنامه، هر هفته، سه‌شنبه‌ها ساعت ۹ صبح است و حدود ۱۰۰ نفر از خادمان بخش صندلی چرخ‌دار در برگزاری آن حاضر هستند؛ البته تعدادی از خادمان کفشداری و دربان‌ها هم برای کمک می‌آیند و در این طرح شرکت می‌کنند. مجموع این اقدامات، منجر به یک روز ویژه برای زائران می‌شود که در ذهن آن‌ها ماندگار خواهد بود.

همراهی با زائران زیارت‌اولی

در مسیر روضه منوره با مهدی ارسلائی همراه می‌شویم. او یکی از خدام است که هفته را به امید رسیدن سه‌شنبه‌ها و فرصت خدمت طی می‌کند. نه سال است انگشتانش را به دور دسته‌های ویلچرگرم می‌زند و با نگاهی نافذ در صحن و سرای رضوی، دنبال زائری توان‌یاب می‌گردد. سه‌شنبه‌ها و فرصت خدمت، باب میل اوست. مهدی آقا می‌گوید: معین الضعفا طرح بسیار خوبی است برای افرادی که توانایی جسمی ندارند یا به دلیل معلولیت برای آمدن به زیارت با محدودیت مواجهند. نمی‌دانید برخی از این زائران با وجود اینکه در چند کیلومتری حرم هستند، از این زیارت چه حس خوبی می‌گیرند. بارها با مردان و زنان حاضر در این مراسم صحبت کرده‌ام. آن‌ها یا در مسجد محل یا از طریق همسایه و... شناسایی و برای زیارت دعوت شده‌اند. بیشتر آن‌ها این زیارت را یک زیارت خاص می‌دانند؛ چون معتقدند از طرف خود آقا دعوت شده‌اند.

چشم امید به سه‌شنبه‌ها

همراه زائران و خادمان با سعید کرمانی هم صحبت می‌شویم؛ خادمی که در روزهای سه‌شنبه با زائران زیادی روبه‌رو شده است که زیارت‌اولی بوده‌اند. سعید از حس خدمت به این زائران می‌گوید: «زمانی که برای زیارت با آن‌ها همراه می‌شویم، فضای معنوی عجیبی را حس می‌کنیم. دعاها و رازنیازشان با حضرت، بسیار دیدنی و شنیدنی است. من همیشه روزشماری می‌کنم تا هر هفته نوبت خدمتگزاری‌ام برسد. زیارت‌اولی‌ها وقتی روی صندلی چرخ‌دار می‌نشینند، حس متفاوتی دارند. من وقتی به دست‌های آن‌ها نگاه می‌کنم، متوجه می‌شوم خیلی تلاش می‌کنند تا برای نخستین حضور در محضر آقا، به نشانه ادب بایستند. اما آقایی که ما می‌شناسیم، همه را می‌بیند». آقا سعید به بانویی که بر روی صندلی چرخ‌دار نشسته است، می‌گوید: «ما وسیله هستیم برای اینکه شما راحت‌تر زیارت کنید. به اینکه من سردم هست یا نه، کاری نداشته باشید. به اینکه اذیت می‌شوم، هم فکر نکنید، از لحظه زیارت لذت ببرید». پیرزنی که همراهش شده است، می‌گوید: «خدا خیرشان دهد که ما را به زیارت می‌برند! ما با این پای علیل، توان راه رفتن و زیارت نداریم. خیلی از روزها در کنج خانه، هوای حرم به سرم می‌زند، اما نه وسیله‌ای هست نه همراهی. حالا دو سه‌شنبه‌ای که توفیق زیارت نصیبم شده است، بهترین احوال عمرم را داشته‌ام».

حسی ناشناخته در دنیای خدمت رضوی

دو بلندگوی بزرگ در جلوی کاروان در حرکت است. مداحی با نوای دلنشین در وصف امام رضا^(ع) می‌خواند و با صدایش، دل‌ها بال‌ویر می‌گشایند و جلوتر از کاروان، راهی پنجره فولاد می‌شوند. به که حجب حال خوشی همراه کاروان است! توجه همه به سمت آن‌ها جلب شده است. از هر نقطه حرم مطهر که می‌گذرند، دل همه زائرانی که در مسیرند، از سینه‌شان جدا و با کاروان راهی می‌شود. خیلی‌ها گوش به دست مشغول فیلم‌برداری و عکاسی‌اند و خیلی‌ها در ذهنشان سؤال پیش آمده است که ما چرا چیست و این افراد چه کسانی هستند. هرچه جلوتر می‌رویم، جمعیت بیشتری به کاروان اضافه می‌شود. بعضی‌هایی آنکه بدانند کجا می‌روند، دلشان را با این جمع‌گره زده و با آن‌ها همراه شده‌اند. مجتبی کرمانشاهی هفت سال سابقه خدمت در بخش صندلی چرخ‌دار را دارد. با هر قدمی که برمی‌دارد، اشکی بر گوشه چشمش می‌نشیند. مانند زائری است که همراه او بعد از ماه‌ها مشرف شده است. او می‌گوید: «بهترین خدمتی که به زائران می‌توان کرد، همین همراهی است؛ به‌خصوص خدمت به کسانی که برای تشریف به حرم امام، دچار مشکل هستند. حس و حال ما در این لحظات از جنسی است که نمی‌توان آن را درک کرد، مگر اینکه در موقعیت قرار بگیریم».

بدرقه متبرک

کم‌کم همراه زائران و خادمان به صحن انقلاب می‌رسیم. با دیدن گنبد طلا و پنجره فولاد، چشمان زائران بارانی می‌شود. سکوت مداح و جمعیت، همه با این هدف است که زائران با آقای خود خلوت کنند. صندلی‌های چرخ‌دار یکی یکی به نوبت به سمت پنجره فولاد حرکت می‌کنند تا دلدادگان و عاشقان، بالاخره به وصال حضرت عشق برسند. چند دقیقه‌ای را به رازونیز مشغول می‌شوند و حاجاتشان را زیر لب نجوا می‌کنند. خادمان هم با صبوری، منتظر می‌مانند تا آن‌ها یک دل سیر زیارت کنند. دارالهدایه، ایستگاه پایانی حضور زائران در سه‌شنبه‌های زیارتی است. در این نقطه از حرم شمس‌الشمس^(ع)، رزمه دعا و نیایش به گوش می‌رسد و زائران در فضایی معنوی به آرامش می‌رسند. بدرقه‌ای متبرکانه از خانه مهر حضرت به خانه زندگی، بخش پایانی این روز زیارتی است. بسته‌هایی به عنوان تبرک به میهمانان اهدا می‌شود و سپس خادمان تا ورودی بست شیخ طوسی، زائران را همراهی می‌کنند تا سوار بر وسایل نقلیه، راهی خانه شوند.